

2007. LXI. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

Alapította Heimler Károly.

Kiadja:
a Soproni Szemle Alapítvány

Főszerkesztő:

Szerkesztőbizottság:

DOMONKOS OTTÓ, GIMESI SZABOLCS, GÖMÖRI JÁNOS, HÁRS JÓZSEF titkár, olvasó- és
technikai szerkesztő, JANKÓ FERENC, JÓZAN TIBOR, KUBINSZKY MIHÁLY, MOLNÁR
LÁSZLÓ, PÁPAI LÁSZLÓ, SARKADY SÁNDOR

Soproni Szemle. A Soproni Városszépítő Egyesület helytörténeti folyóirata. Alapította Heimler Károly.

Megjelenteti a Soproni Szemle Alapítvány, Sopron Megyei Jogú Város támogatásával.

Felelős kiadó Dr. Bartha Dénes. Megjelenik évente 4 alkalommal, összesen 24 ív terjedelemben

2007. LXI. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Töllli Balázs: A Soproni Evangélikus Líceum 450 éves jubileumára

323 Töllli Balázs: A Soproni Evangélikus Líceum 450 éves jubileumára

Sopron városának ősi iskolája, az Evangélikus Líceum idén ünnepli fennállásának 450 éves jubileumát. A 375. évfordulótól 25 évenként nagyobb ünnepekkel gondol vissza tradíciójára, de ugyanakkor tekint is előre, az immár 16 éve újra a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában működő iskola. Természetesen nemcsak az alapításkor és az első évszázadokban, de jelenleg is szoros szálak kötik az intézményt Sopron városához, a város polgárságához. A Líceum valószínűleg a város legrégebbi oktatási intézménye is, hiszen 1557-től ismerjük evangélikus intézményként, de mint plébániai iskola már korábban is létezett. Számos olyan később híressé vált diákja volt az iskolának, aki a magyar művelődés, a tudomány és a közélet ügyének fontos munkásává vált. Elég csak néhányat említeni közülük, s máris látható, hogy iskolánk olyan szellemiséggel bocsátotta ki kapuján a különböző korok diákságát, hogy az egyéni tehetségük ápolása mellett mindig gondot fordítottak a közösség ügyére is.

A Líceum diákja volt Lackner Kristóf, aki Sopron életét, szellemiségét máig meghatározó polgármesterként szolgálta városunk polgárságát. Itt tanult Wittnyédy István, aki Zrínyi Miklós ügyvédjeként és diplomatájaként küzdött egyházáért, de Magyarország remélt függetlenségéért is. Rát(h) Mátyás az első magyar nyelvű újság szerkesztője és Döbrentei Gábor, a Magyar Tudományos Akadémia első titkára szintén diákja volt intézményünknek, a névadó költő Berzsenyi Dániel mellett. Természetesen a 20. századból is idézhetők az olvasók számára ismert soproni nevek: Csatkai Endre,

Becht Rezső, Mühl Aladár, Pröhle Jenő, Nikolics Károly. A felsorolás természetesen közel sem lehet teljes, de éppen a régebbi nagyságok mutatják jelen korunk számára, hogy a diák mint önmagáért, de másokért is felelősséget viselő iskolai polgár a legfontosabb tényezője minden kor iskolájának. Nem véletlenül tekintünk nagy büszkeséggel a diákság mozgalmaira, kulturális, művészeti és közéleti teljesítményeire. A Líceumban alakult meg 1790-ben az első iskolai önképzőkörök egyike, a ma is működő Magyar Társaság, illetve a mai diákönkormányzatok elődjeként 1827-ben, az országban első diákszervezetként a Deákkúti Vármegye.

Az Evangélikus Líceum 2007-ben iskolatörténeti kiállítással, lelkésztalálkozóval, művészeti találkozóval és kiadványok megjelentetésével ünnepelte jubileumát. Hasonmás kiadásban jelentettük meg a Líceum egykori diákjának, Gombocz Endrének *A magyar botanika története* című könyvét, a több mint 50 éve kiadásra váró Németh Sámuel egykori líceumi igazgató által írt iskolatörténeti munkát a Líceum egy évszázadáról. Szintén az ünnephez kapcsolódik a dr. Kárpáti György öregdiákunk által készített iskolafilm, illetve a jubileumi kórustalálkozó hangversenyén készült CD és az adventi, karácsonyi verseket, dalokat tartalmazó 2007 karácsonyára megjelenő CD.

A jubileum alkalmából arra buzdítjuk a Soproni Szemle idősebb és fiatalabb olvasóit, hogy a friss kiadványok és a korábban megjelent írások segítségével fedezzék fel a Líceum történetének tartalmas eseményeit és példaadó egyéniségeit, és vigyék hírét az évfordulónak városunk határain túl is!

2007. LXI. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Születés és halál

324 Születés és halál

2007. LXI. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Születés és halál / Kovács Péter: *Interfectus a latronibus intrusis*. Megjegyzések egy scarbantiai libertus halálához

Kovács Péter: *Interfectus a latronibus intrusis*. Megjegyzések egy scarbantiai libertus halálához

Scarbantia municipiumát nem túl gyakran említik római feliratos emlékeink (RIU 134, 174, 179, 195, 222, 224, Specimina Nova 18, 2004, 121-138) Pannonián kívül mindössze kétszer fordul elő. Az egyik Roma városi laterculuson (CIL VI 2398 (p. 3320) = 32629) a leszerelő katona, valószínűleg praetorianus származási helyeként tüntették fel a várost (más pannoniaiak társaságában).¹⁽¹⁾ A másik, aquileiai sírfelirat talán még érdekesebb. Jelen helyen ezzel a kőemlékkel, közelebbről az azon említett scarbantiai felszabadított rabszolga halálának körülményeivel foglalkozom.

Síroltár. Museo Archeologico Nazionale di Aquileia, leltári száma: 1056. Anyaga: Mész. M: 128, sz: 68, v: 42 cm.

Kora: Kr. u. 2. század közepe, második fele.²⁽²⁾

A teljesen lekopott felirat szövege a következő:

L(ucio) Atilio L(uci) l(iberto) / Saturnino / annor(um) XL domo / Fl(avia) Scarbantia interfect(o) / a latronibus intrusis (!) / Atilius Tertius frater / et Statius Onesimus / amico / loc(us) gratuit(o) dat(us)